Krynica

ŠALTINIS

VILNIA, 29 ŚNIEŽNIA 1939 HODU.
№ 12 (708). Hod vydańnia XXI.

BIEŁARUSKAJA NARODNAJA HAZETA
Vychodzić u aŭtorki i piatnicy.

Cana numaru 10 cent. Padpiska na hod—5 lit., na paŭhoda 3 lity. Da kanca 1939 h. — 0.75
Adras red. i admin.: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2.

Z NOVYM 1940 HODAM — Z NOVYM SČAŚCIEM!...

SPATYKAJUČY NOVY — 1940 — HOD

Sioletni Novy Hod, jak dla ŭsiaho śvietu, tak i dla Biełaruskaha narodu, jość sapraŭdy novym.

U mižnarodnym žyćci ŭ minułym hodzie treba adciemić prad usim vialiki zakałot vajenny nia tolki vialikich dziaržaŭ miž saboju, ale tak-ža i miž vialikimi i małymi. Praŭda, heta samo pa sabie nia jość niečym dadatnym, ale nia možna skazać, kab jano nia było ŭ niekatorym značeńni niečym novym, bo-ž hety vajenny zakałot biazumoŭna niasie Eŭropie šmat čaho novaha, i, mahčyma, dobraha. Z henaha zakałotu rodzicca novaja Eŭropa.

Sapraŭdy, novym hod 1940 možna nazvać i adnosna Biełaruskaha narodu. U kancy minułaha hodu Zachodniaja Biełaruś, jakoj navat i imia Polšč vyčyrkivała z historyi, dałučana da Savieckaj Biełarusi, jak da svajho naturalnaha pnia. Usia-ž Savieckaja Biełaruś — heta całkom pavažnaja forma biełaruskaj dziaržaŭnaści i heta całkom pavažnaja apora biełaruskaj kultury.

A ŭžo asabliva novym hodam źjaŭlajecca hod 1940 dla biełaruskaj nacyjanalnaj mienšaści tut, u Litvie. Hetaja „novaść“ dla nas tut vynikaje, jak z samaha pavarotu Vilni i čaści Vilenščyny da Litvy, tak i prad usim z zadańniaŭ, jakija tut nas čakajuć. A hetyja zadańni buduć nastupnyja.

1. Usie Biełarusy biaz roźnicy palityčnych pahladaŭ i relihijnych prakanańniaŭ pavinny abjadnacca kala svajej adzinaj arhanizacyi: „Biełaruski Centr u Litvie“. Bo biez arhanizacyi niama nijakaj pracy.

2. Druhoj bajavoj tut našaj biełaruskaj zadačaj źjaŭlajecca škoła. Važnaść škoły dla biełaruskaha nacyjanalnaha žyćcia kožnamu jasnaja i ab hetym havaryć nia prychodzicca. Ale pavinny my pamiatać, što ŭ spravie škoły my tut pačynajem faktyčna badaj usio nanava. Tyja astatki biełaruskaj škoły, jakija my mieli pry Palakoch, byli abapiortyja badaj vykłučna na biełaruskim elemencie z paŭdzionna - ŭschodniaj častki Vilenščyny, jaki badaj uvieś, razam z adychodam čyrvonaj armii, adpłyŭ u Savieckuju (Zachodniuju) Biełaruś. Značа, šmat treba hramadzkaj natužnaj i vytryvałaj pracy ŭ spravie biełaruskaj škoły, arhanizujučy jaje na miascovym biełaruskim elemencie.

3. Asablivuju tak-ža ŭvahu treba nam źviarnuć i na adzinuju biełaruskuju hazetu. Idzieć tut ab toje, kab kožny, chto moža trymać u ruce piaro, pisaŭ u „Krynicu“ i kab prykładaŭsia da pašyreńnia hetaj hazety.

4. Uvažna ŭreście pavinny my sačyć za žyćciom tut u Litvie kaścielnym i carkoŭnym i hetamu žyćciu nadavać adpaviedny kirunak. Roznyja ciomnyja siły, siańnia moža bolš jak kali, na kaścielnym i carkoŭnym adcinku bałamuciać biełaruski narod polskaściaj i maskoŭščynaj. Pajaviłasia jak u mieście, tak i pa siołach mnoha roznych čužych ludziej, jakija karystajučysia z haścinnaści miascovaha nasielnictva i litoŭskaha ŭradu, haścinnaść hetuju vykarystvajuć na varožuju Biełaruskamu i Litoŭskamu narodam ahitacyju.

Usio heta ŭ niekatoraj miery jość niečym novym u novym 1940 hodzie i da hetaha ŭsiaho panovamu pavinny my bracca.

M. K.

Łaskavych Kooperatystaŭ,
Pavažanych našych Klijentaŭ i Dastaŭščykoŭ
Z NOVYM 1940 HODAM
vinšuje
LIETŪKIS — Addzieł u Vilni

Усіх нашых Паважаных Сяброў і Кліентаў з надыходзячым Новым 1940 Годам
віншуе
БЕЛАРУСКІ
СПАЖЫВЕЦКІ КООПЭРАТЫЎ
у Вільні

Svaim Pavažanym Klijentam Novahodnija pažadańni
składaje
Kooperatyŭ
„RŪTA“

U hetym numary „Krynicy“ 6 bačyn

Achvotniki biełaruskich častak Litoŭskaha Vojska

Z 1918 až da 1923 h. u składzie Litoŭskaha Vojska isnavali i biełaruskija častki: pierš za ŭsio 1. Biełaruski piešy połk, Bieł. švadron, Horadzienskaja kamendantura, 1. i 2. asobnyja Bieł. roty, Biełaruski piešy bataljon, Asobnaja bieł. rota, Asobny bieł. bataljon i narešcie Bieł. asobnaja rota. Praz hetyja častki prajšło kala 2.000 —2.500 vajskovych — achviceraŭ, padachviceraŭ i žaŭnieraŭ. U litoŭskim vydańni „Savanoris“ („Achvotnik“), jaki nadrukavany ŭ Koŭnie ŭ 1929 h., znojdziem hetkuju statystyku Praz Biełaruskaje vajskovaje biuro ŭ Koŭnie ad 25.I.1919 h. da 5.III.1920 h. prajšło 74 achvicery iz 14 vajsk. uradoŭcami, 316 padachficeraŭ i žaŭnieraŭ achvotnikaŭ, 7 mabilizavanych padachviceraŭ i žaŭnieraŭ, 360 achvotnikaŭ nia słužyŭšych u vojsku i 17 rekrutaŭ (navabrancaŭ).

Z 680 žaŭnieraŭ i padachviceraŭ žycharaŭ z Kovienščyny było 316, z Vilenščyny — 235, Horadzienščyny — 49, Viciebščyny — 21, Mienščyny — 17, Mahileŭščyny — 4, Smalenščyny — 3, Suvałščyny — 3. Z rasiejskich hubernijaŭ było 13, z ukrainskich — 10, z polskich — 9 asob.

Z achviceraŭ 28 byli pasłany ŭ biełaruskija i 17 — u litoŭskija častki. 20 achviceraŭ zarejestravalisia, ale pryznačeńnia nie atrymali.

Žaŭniery i padachvicery z Kovienskaha biełaruskaha vajskovaha biuro byli pasłany: 125 asob u 1. Biełaruski piešy połk (Horadnia), 21 — u Biełaruski švadron (Horadnia), 290 — u 1. Biełaruskuju asobnuju rotu (Koŭna) i 240 — u 2. Biełar. asobnuju rotu (Koŭna).

A. Smaleniec

Biełaruskija sezonnyja rabotniki viartajucca ŭ Zachodniuju Biełaruś

Štohod ŭ Łatviju na sielska-haspadarčyja pracy vyjaždžała z Zachodniaj Biełarusi kala 40 000 biełaruskaje moładzi, što nie znachodziła sabie pracy i kavałka chleba na svajej baćkaŭščynie, zaniataj Palakami. Dy bolš jak 5.000 Biełarusaŭ vyjaždžała ŭ Estoniju.

Mnohija astavalisia tutaka kruhły hod, a niekatoryja i pa 5—6 hod biaz pierapynku. Časta zdarałasia, što chłopcy žanilisia z łatyskimi dziaŭčatami, a jašče čaściej było, što biełaruskija dziaŭčaty vychodzili za łatyšoŭ i astavalisia ŭ Łatvii nazaŭsiody. Šluby pamiž biełarusami i biełaruskami byli ra dziej, a kali chto kolečy i schadziŭsia, dyk žyli biazdzietnymi. Bolšaść haspadaroŭ nia duža achvotna brała ŭ adnu haspadarku muža i žonku.

Ciapier, u źviazku z čutkam ab tym, što ŭ Zachodniaj Biełarusi dajuć ziamlu i što budzie praca na novych fabrykach i zavodach, raspačaŭsia vialiki ruch pavarotu na baćkaŭščynu. Blizu pa dva-try razy ŭ tydzień adychodziać z Ryhi na Drysu Połacak celyja ešałony pa 500—800 čałaviek u kožnym.

Jeduć stomlenyja, ale ŭschvalavanyja i radasnyja. Zadoŭha da ciahnika stancyja ŭžo zabita kłumkami, skrynkami, pakietami. Chłopcy i dziaŭčaty, a pamiž imi traplajucca i stałyja mužčyny i žančyny, abhavarvajuć zroblenyja pakupki. Blizu nichto nie viazieć damoŭ zaroblenyja hrošy, jak heta było ŭ minułyja hady, kali łatvijskija hrošy mahčyma było pa ćviordamu kursu mianiać na złotyja. Ciapier ŭsie kuplajuć vopratku, boty, a ŭ kaho hrošy bolš, dyk i velosipedy i kravieckija mašynki, hadzińniki dy inš. Najbolš kidajucca ŭ vočy velosipedy, jakich na 500 čałaviek baviazkava viazuć nia mienš 400 štuk i administracyi prychodzicca pryčeplivać da ešałonu asobnyja tavarnyja vahony specyjalna dla velosipedaŭ.

Adjezd biełaruskaje pracoŭnaje siły stavić Łatviju ciapier ŭ davoli ciažki stan i ŭrad ŭžo zahadzia abhavarvaje pytańnie ab tym, jakim sposabam u nastupajučuju viasnu i leta zamianić vyjechaŭšych biełarusaŭ na sielska-haspadarčych pracach. Padniałosia navat pytańnie ab pracoŭnaj pavinnaści dla ŭsiej moładzi, a taksama ab arhanizacyi „adpuskoŭ“ dla haradzkich rabočych na leta, kab jany mahli odpusk skarystać dla pracy na vioscy.

Kor.-t.

BIEŁARUSY!
Zapisvajciesia u siabry
Biełaruskaha Spažyvieckaha Kooperatyvu ŭ Vilni
Kuplajcie usie tavary u kramach biełaruskaha kooperatyvu,
jakija pracujuć u nastupnych punktach:
Niamieckaja 7, Subač 47, Lehijonovaja 92.
U najbliežejšym časie buduć adčynieny kramy ŭ inšych punktach miesta.
Biełaruskija kooperatyŭnyja kramy buduć mieć i majuć usie tavary pieršaje patreby.
Infarmacyi ŭ spravie zapisu ŭ siabry možna atrymać štodnia za vyniatkam śviataŭ u kramie № 1 na Niamieckaj vul. № 7 ad 17 da 19 hadziny (5—7 hadzina ŭviečary).
Uprava Kooperatyvu

Uład-Inicki

5)

Aryšty, Biareza j vola

(Uspaminy aryštanta)

Nieŭzabavie da našaha šerahu padyjšoŭ inšy palicyjant i pačaŭ kryčać i łajać nas za toje, što my — zdradniki, nia ŭmieli šanavać zahadaŭ Piłsudskaha, a słuchali Hitlera, što ŭsie česnyja ciapieraka na froncie, a my—skurniki j darma chočam ješči polski chleb i h. d. u hetym duchu. Kažny skaz pačynaŭ i kančaŭ jon polskaju łajankaju „z kurvy syn.“ Padčas svaje „navuki“ adnaho zapytaŭsia, što jon kazaŭ, i akurat papaŭ na maładoha Ukrainca, katory zusim nie razumieŭ jaho.

— Što ja skazaŭ?— pytajecca aźviarely palicyjant.

Ukrainiec maŭčyć.

— Ach ty, z kurvy synie, nia chočaš havaryć sa mnoju! — kryknuŭ palicyjant. — Nahnisia!

Ukrainiec nahnuŭsia j palicyjant pryłažyŭ niekalki pałak, až biedny Ukrainiec skruciŭsia j zavyŭ niečałaviečym hołasam.

Znoŭ-ža, pačulisia z šerahu hałasy, što jošć adzin iz złamanaju nahoju (złamali jamu padčas taho bićcia—„pryniaćcia“), dyk toj palicyjant, chodziačy pierad našym šeraham i machajučy pałkaju ci kaho bjučy joju, kaža:

— Ja vidžu jaho, ale nia baču j jaho naha stohnu nia čuju... Ale ŭsio-ž taki dazvoliŭ vyniašci jaho na rukach da daktaroŭ, katoryja byli ŭ druhim kancy našaha płacu.

Adzin internavany na hrudzioch mieŭ stužki ordenaŭ, dyk hety palicyjant pazryvaŭ ich, kinuŭ na ziamlu j topčučy nahami kryknuŭ:

— Takija, jak my, na froncie baroniać honar najjaśniejšaj rečypaspalitaje... Tutaka tolki zradniki, špieji, z k... syny— i z hetymi słovami achnuŭ pałkaju pa jahonych plečach.

Doŭha „navučaŭ“ nas toj palicyjant, až nohi zabaleli stojačy i tolki čuvać było miž nas:

— Voś papalisia! Kaniec budzie!

Kali ŭžo jon skončyŭ, dali nam vady j abied, pašla katoraha bieham pahnali ŭ pamieškańnie, dzie taksama niekatoryja atrymali humovyja pałki za toje, što ŭbiehli ŭ šapkach.

Usich aharnuŭ strach i tropat. Dumali, što hetak budzie štodnia. Akazałasia-ž, što hetak nas tolki spatykali, bo nazaŭtra toje samaje paŭtaryłasia z novymi dvuma hrupami, pryviedzienymi ŭ Biarezu.

U adnej hrupie było, miž inšym, troch klerykaŭ i z ich adnaho tak bili, što toj padaŭ pad udarami, a jak padyjmaŭsia j chistajučysia prabiahaŭ niekalki krokaŭ, jaho dahaniali j udarami pałak znoŭ valili z noh. Biedny kleryk! Praz usio žyćcio svajo jon budzie jasna ŭjaŭlać, jak Jezus padaŭ pad kryžam... Dvuch klerykaŭ to zručna ŭciakali, padniaŭšy svaje sutanny, ale i im dastałosia pałak. U druhoj hrupie tak-ža sprytna ŭciakali dva maładyja śviaščeńniki, katorych tak-ža biazlitasna bili, jak i klerykaŭ.

Ad 1 vieraśnia da jakoha 10-ha ŭ Biarezu było sahnana tysiačy ludziej. Nia było ŭ Polščy takoha paviatu, kab u Biarezie nie akazałasia jahonych pradstaŭnikoŭ. Ale najbolej było Ukraincaŭ i Biełarusaŭ. Paźniej my daviedalisia što ŭsich internavanych u Biarezie było da 10.000 čałaviek. Byli ŭsiakija: i maładyja i staryja, i zdarovyja j chvoryja, navat kaleki—kulhavyja, harbatyja, ślepavokija, zaiki... chvoryja na padačku, a ŭ našaj zali byŭ nat adzin varjat, i ŭsie byli „zaličany“ ŭ katehoryju „zradnikaŭ“. A jak jany dastavalisia ŭ Biarezu, nia lišnim budzie prypomnić choć karotkaje apaviadańnie instruktara Kieleckaj hrupy:

„Nas aryštavali 1 vieraśnia j sahnali ŭ Strachavicach. Tutaka nas paskoŭvali pa dvuch i piechatoju paviali. Išli my bolej tydnia, i tolki ŭnočy. Pieršyja dni try to jšli skavanymi. Kali-ž niamieckija samaloty pačali łotać nad darohami j abstrelivać nas kulamiotami, tady raskavali, kab mahli lepiej chavacca. Usio-ž taki adnaho z nas bomby zabili. Tak dajšli my da Biaraścia, adkul ciahnikom pryviaźli nas siudy... Naciarpielisia my hoładu, a najbolej — strachu“ — ciažka ŭzdychnuŭšy zakončyŭ instruktar.

Šv. p. Prałat D. Jasinski i Biełarusy

19 śniežnia siol. zusim niečakana pamior ad razryvu serca stary pryjaciel Biełarusaŭ—Lićvin, prałat a. D. Jasinski. Nie adčuvajučy nijakaje chvaroby, prałat adpraviŭ raniašniaje nabaženstva ŭ katedry śv. Jakuba, a zatym pajšoŭ u Litoŭskuju himnaziju, jakoj jon byŭ dyrektaram. Tutaka, u habinecie dyrektara, jon niečakana i pamior.

Prałat D. Jasinski naradziŭsia ŭ 1866 hodzie ŭ Surviliškach, vučyŭsia ŭ Suvalskaj himnazii a paśla skončyŭ katalickuju duchoŭnuju seminaryju ŭ Pieciarburzie. Niabožčyk blizka stajaŭ da Biełarusaŭ i svaju pieršuju pastyrskuju pracu pačaŭ na Biełarusi. Za svaje liberalna-narodnickija nastroi i pracu siarod biełaruskaha sialanstva, dla jakoha jon rabiŭ šmat dobraha, cudoŭna ŭładajučy biełaruskaju movaju i vystupajučy z biełaruskimi kazańniami ŭ kaściele,—jon byŭ vysłany na Ural i nahul u Vialikarusiju. Bližej da baćkaŭščyny, na parafiju ŭ Łathaliju pierajechaŭ prałat Jasinski paśla revalucyi 1917 h. Tutaka ŭ Ahłonie šmat pracavaŭ siarod łathalcaŭ, Biełarusaŭ, Lićvinoŭ. Na hetym stanoviščy jon vyjaviŭ siabie haračym abaroncam Dźvinskaje biełaruskaje himnazii, z usimi vučycialami i dyrektaram jakoj, hr. I. Kraskoŭskim, byŭ dobra znajomy. Nie pierarvałasia jahonaje pryjacielstva z Biełarusami i tady, kali jaho pieraviali ŭ Ryhu na stanovišča probaršča kaścioła śv. Franciška Assyzkaha. Jašče ŭ m-cy traŭni siol. na biełaruskaj viečarynie ŭ Ryzie biełaruskaje hramadzianstva bačyła mahutnuju postać pralata D. Jasinskaha ŭ pieršym radzie kresłaŭ, z dobraju, spahadnaju ŭchmyłkaju plaskaŭšaha ŭ dałoni našym artystam, staviŭšym „Paŭlinku."

Budučy haračym litoŭskim patryjotam, jon źjaŭlaŭsia staršynioj abjadnańnia Lićvinoŭ u Łatvii, a dobra viedajučy ŭsie narody Bałtyki, rupiŭsia ab tym, kab pamiž hetymi narodami była naviazana sapraŭdy braterskaja łučnaść. Tamu karystaŭsia ščyraj pašanaj va ŭsich hramadzkich kołach Łatvii i Litvy.

Uračystaje pachavańnie prałata D. Jasinskaha adbyłosia ŭ čaćvier 21 śniežnia. U vialikaj pachavalnaj pracesii pryjmali ŭdzieł pradstaŭniki ŭsich nacyjanalnaściaŭ i vieravyznańniaŭ Łatvii. I moža samym charakternym znakam pašany da hetaha duchoŭnika i čałavieka było toje, što ad biełaruskaha hramadzianstva raźvitalnuju pramovu kazali i vianok ŭskłali p r a v a s ł a ŭ n y j a biełaruskija dziejačy: Siarhiej Sacharaŭ i Mikoła Dziamidaŭ.

Prysutny

NATALLA ARSIEŃNIEVA

* * *

U niažyvych radkoch pustych chałodnych słoŭ
Nie pieralić viasny, viasieńniaha babaćcia,
Viasieńnich ranicaj abmytych małakom
Na žoŭtych ad krasy i sonca sienažaciach.
Nie apisać taho, što robicca vakoł:
Viasieńnich tumanoŭ, što les daloki siniać,
Viaśnianych hutarkaŭ i bojkaŭ vierab'joŭ
Nad raściarušanaj ła śvirana miakinaj.
Nie pieralić u vierš razvoranaj ralli,
Što pachnie soładka i kisła chlebam čornym,
— Ŭsiej radaści viasny, tak vostraj, až balić
Ŭ hrudziach, skalečanych viasieńniaju zadzioraj.
Tamu škada viasny, što praminie ŭ žyćci,
I sonca, j vierab'joŭ, i zrebnych pałatninaŭ,
Škada, bo heta ŭsio—prachodzić niavpynna...

Viasna, 1938 h.

Z žyćcia Biełarusaŭ u niamieckim pałonie

U № 3 biełaruskaj tydniovaj hazety ŭ Niamieččynie „Раніца" znachodzim piśmy pałonnych Biełarusaŭ, z jakich daviedvajemsia cikavyja viestki z ichniaha žyćcia. Voś jak jany ab hetym pišuć:

„Dnia 4 i 5 śniežnia advie daŭ łahier pałonnych, u jakim znachodzicca bolš 250 Biełarusaŭ. Łahier hety lažyć u adnej z pryhožych akolicaŭ Bavaryi, a pałonnyja pracujuć na palavych rabotach pry adnym manastyry. Siarod pałonnych spatkaŭ paeta Michasia Vasilka. Jon tut trymaje ŭsich Biełarusaŭ pad svaim upłyvam. Dzielić z imi razam usie niahody i svaim čaroŭnym słovam padmacoŭvaje na dusie, dadaje atuchi i dalej trymacca i žyć dla svaje Biełarusi. Mnoha našym pałonnym pryśłosia pieraciarpieć, pieražyć—karotkaja vajna ŭsim zastałasia na doŭha ŭ pamiaci. Adnak dziakujučy Najvyžšamu, uratavaŭšy žyćcio, ciapier prystasoŭvajučysia da novych abstavinaŭ, kožny z ich hladzić badziora ŭ budučyniu i ciešyć siabie dumkaju pavarotu na rodnyja honi... A tymčasam prachodziać dzień za dniom tut u dalokaj ad Biełarusi Bavaryi. U adnatonnaj adnak, štodziennaj pracy,' byvajuć i jasnyja, radasnyja dni i tady chočacca na ŭvieś śviet kryčać: Biełaruś! Jakaja-ž Ty žyvučaja i stojkaja. Ciabie hniabili, Ciabie zahaniali ŭ padziamiella, a Ty žyvieš i niama ciapier taho kutka na śviecie, dzie-b nia byŭ naš Biełarus... Tak i da nas u łahier, dnia 4 i 5 śniežnia zavitaŭ u niespadziečku biełaruski śviaščeńnik a. Michaś. Hety dzień zastaniecca nadoŭha nam u pamiaci. My dumali ŭžo, što zabyty Boham i ludźmi... Až nie. My pierakanalisia, što i tut jość ludzi, katoryja pamiatajuć ab nas. I voś sabraŭšysia ŭsie razam, supolna złučany adneju dumkaju ab Biełarusi, u rodnaj movie padziakavali my Bohu za ŭsie łaski, jakija Jon nam akazaŭ.

Pałonny Biełarus.

Tut u adnym z łahieraŭ dla pałonnych u Bavaryi, adlehłym 92 klm. ad Miunchenu, znachodzicca 250 Biełarusaŭ. Častkova jany ŭžo raźmieščany pa haspadarkach małymi hrupami pa 8 abo 10 čałaviek. Žyćcio pry pracy idzie šmat viesialej i dałoka lepš čym u łahiery. Biełarusy pracujuć achvotna i ščyra, na heta naviet i Niemcy źviarnuli tut uvahu. Nia dzivić užo nikoha, kali niamieckija haspadary zvaročvajucca da kamandanta łahieru z prośbaju dać im čatyroch, piacioch albo dziesiacioch pałonnych rabotnikaŭ, zaznačajučy pry tym, što kali možna to Biełarusaŭ. I tak kožny dzień. Heta dobra. Heta ŭžo ciapier kładzie hranicu pamiž nami i Pałakami. Voś tak i tut: u pałonie praz svaju pracu vyrablaje i zdabyvaje sabie Biełarus pašanu i imia česnaha i najlepšaha rabotnika. Usie tut u nas z hodnaściu zajaŭlajuć, što jany Biełarusy, syny vialikaha 15 miljonnaha narodu.

Biełarus u pałonie".

„Krynica" nie zabaroniena!

Na dopyty i prośby našych čytačoŭ i prychilnikaŭ, koratka vyjaśniajem, što nijakaj zabarony čytać i pašyrać „Krynicu" siahońnia niama. Chto ćvierdzić inakš, toj abo nia znaje spravy, abo maje śviedamuju błahuju volu pierakručvać vačavidnuju praŭdu. Uspaminy-ž niekatorych adzinak, ab biazsłaŭnaj zabaronie z 1928 h. adnosiacca nie da „Krynicy", ale da „Bieł. Kryničy" i da „Bieł. Chryśc. Demokracyi.", pieršaja i druhaja nia isnujuć užo ad 1936 hodu. Zdajecca jasna.

Redakcyja „Krynicy".

Biełaruski vydaviecki ruch u Zach. Biełarusi za 1939 h.

Nia viedajem, što niasie „novy" hod 1940-vy. Viedajem adnak z peŭnaściu, što „stary" hod 1939-ty dla vydavieckaj biełaruskaj pracy ŭ Zach. Biełarusi z usich minułych hadoŭ byŭ najciažejšym. Pryčyna heta złažyłasia šmat i roznaha charaktaru.

Da „tradycyjnaj" biełaruskaj hality matarjalnaj dałučyŭsia ŭ hetym časie jašče zavostrany palityčny režym adnosna ŭsiaho, što nasiła na sabie taki ci hetaki adpiačatak biełaruskaści. Tavarystvy biełaruskija, jakija staralisia ab vydaviectvie, daŭno byli ŭžo polskimi ŭładami pazačyniany, z publičnych fondaŭ na biełaruskaje vydaviectva nia možna było dastać nivodnaha hraša, pryvatnych mecenataŭ u takuju paru tak-ža znajści trudna, tymbolš, što palityčny režym adnosna Biełarusaŭ zabivaŭ usiakuju achvarnuju pryvatnuju inicyjatyvu. Niaŭpynnyja kanfiskaty jaŭnyja i patajnyja (kalendary, lementary*), zastrašvańnie ŭsiakimi represijami za čytańnie biełaruskich knižak, ukłučna da masavych vysialeńniaŭ z rodnych chataŭ i navat ssyłki ŭ koncentracyjny łahier—usio heta siahońnia choć i naleža da histaryčnaj minuŭščyny, śviedčyć tak-ža i ab varunkach i mahčymaściach biełaruskaj vydavieckaj pracy. I kali nie zvažajučy na ŭsio heta biełaruskaje vydaviectva nia tolki nie zamierła, ale znajšło jšče novyja, dahetul niaviedamyja, žaroly isnavańnia, dyk heta prosty dokaz, što biełaruski druk staŭsia ŭžo arhaničnaj składovaj častkaj śviedamaha žyćcia našych narodnych masaŭ; majem tut na ŭviecie aŭtorskija składki na vydańnie ich-ža sobskich tvoraŭ, abo samatužnaje vydaviectva paštovak z biełaruskimi nacyjanalnymi ŭzorami.

Tak ci hetak, faktam astaniecca, što biełaruski druk probu žyćcia ŭ 1939 h. vytrymaŭ dobra. Nie ŭvachodziačy tut u padrobnuju acenku paadzinočnych vydavieckich pazycyjaŭ, adznačym tolki koratka ichnija tytuły sposabam najpraściejšaha katalohavańnia ŭ paradku alfabetyčnym. I tak:

В. Б. інж.: Сакрэт ураджаю або якім насеньнем засяваць і як яго на

*) Palicyja nie pazvalała pradavać pa rynkach lehalna vydanyja biełaruskija kalendary i patajna kanfiskavała z pošty tak-ža lehalnyja biełaruskija lementary, jakich u samaj tolki Horadni sioleta było znojdz'ena kala paŭtary tysiačy egzemplaraŭ savieckimi ŭładami.

Pryhožaja ŭračystaść u Biełaruskaj Prohimnazii

Skarystaŭšy z zaprosinaŭ, u niadzielu 24-ha śniežnia znajšoŭsia ja a 11-taj hadzinie ŭ Biełaruskaj Prohimnazii ŭ Vilni. Tut u himnastyčnaj zali sabrana była ŭžo nia tolki moładź z prohimnazii i z Biełaruskaje Pačatkavaje Škoły, ale vučyciali, niekatoryja baćki, pradstaŭniki biel. hramadzianstva i biel. studentaŭ. Pasiaredzinie-ž zali stajała pryhoža ŭbranaja jołačka, jakuju jarkimi pramieńčykami aśviatlali mnohija śviečki pryciahvajučy da siabie cikavyja vočki dzietak. Usie adnak jašče čakali pačatku biełaruskaje školnaje i kaladniaje ŭračystaści, ale nia doŭha, bo voś za chvilinu na zalu źjaviŭsia Dyrektar ajciec Adam Stankievič, katoraha moładź hučna choralna pryvitała, jak svajho Apiakuna i Imianińnika ŭ heny dzień, vyražajučy najlepšyja pažadańni. Zaraz-ža pačalisia pramovy vučniaŭ i vučycialoŭ, znajšlisia tak-ža i pryhožyja kvietki. Ad imia biel hramadzianstva i vučycialoŭ havaryŭ praf. M. Ancukievič, katory, źviarnuŭšy ŭvahu na sučasnaje biełaruskaje pałažeńnie i na vialikuju pracu i abaviazki a. Ad. Stankievіča ahułam, a asabliva-ž jak dyrektara prohimnazii i staršyni Biełaruskaha Centru, žadaŭ jamu pamysnaści ŭ dalejšym žyćci i pracy. Ajciec Dyrektar adkazvajučy na pryvitańni zaklikaŭ usich da tvorčaje pracy, da sužyćcia i padzialiŭsia z prysutnymi kaladnym apłatkam.

Stvaryŭsia miły siamiejny nastroj, jaki ažyŭlali pryhyžyja biełaruskija pieśni, deklamacyi i hulni. Śpiavali i deklamavali nia tolki vučni prohimnazii, ale i pačatkavaje škoły. Śpiavali jany i deklamavali ab krai rodnym, ab navucy, vioskach, ptuškach, konikach, koźlikach, śvinkach, kocikach, ab ludziach vialikich i dzietkach małych... I treba skazać, što nia hledziačy na toje, što biel. pačatkavaja škoła pracavała jašče ŭsiaho tolki try tydni, to adnak dzieci vielmi šmat čaho ŭžo navučylisia i šmat čym mahli pachvalicca. I za heta źbirali hučnyja vopleski, pachvały, a ŭ kancy atrymali ŭsie pa miašočku roznych padarkaŭ.

A kali ŭžo i razyjšlisia starejšyja hości, moładź jašče doŭha śpiavała, hulała i pryhataŭlałasia da druhoje jołački, jakaja adbudziecca na pravasłaŭnyja Kalady.

Reporter.

Našyja dumki

My dla dušy,
U razbałosnych chvalach krali pier'je,
A na palot — advabu u arłoŭ...
Prastor i šyr
Zaroj baračaju sabrejem,
Zapłyŭšy dzieś da sonca na pałoŭ.
Pieraz ślachi
My pojdziem, sploŭšy sercu—viery
tryvałaje i zornaje—vianok,
Da niebaschiłu —
Kab pramiennuju papieru
Zapisvać soniečnaje tvorčaści piarom.
Tam budziem brać
Usio, što zachavali
Stabodździ doŭbija, razłožnyja viaki.
Bo ŭžo para
Piaśnianyja kaskady
Raźlić,—ciamru prabnaŭšy z pad strachi!

M. Kryvič.

Uvaha! Uvaha!

Užo pryjmajecca padpiska na 1940 hod na najtaniejšuju ŭ Vilni hazetu

Krynica

„KRYNICA" pačała vychodzić jašče ŭ Pietrahradzie ŭ 1917 h. i za svaju praŭdamoŭnaść była začyniana čužymi ŭładami až 3 razy.

Adnoŭlenaja „KRYNICA" vychodzić dva razy ŭ tydzień i akramia daŭžejšych artykułaŭ na ŭsie biahučyja temy źmiaščaje zaŭsiody najnaviejšyja viestki z kraju i zahranicy.

Padpisnaja płata na „Krynicu" ŭ kraju
razam z paštovaj pierasyłkaj
— na hod 5 litaŭ, na paŭhoda 3 lity. —

Padpiska dla zahranicy na hod dva amer. dalary.

HADAVYJA PADPIŠČYKI, JAKIJA APŁACIAĆ PADPISKU DA 1.IV., ATRYMAJUĆ CENNUJU PREMIJU.

Stałyja karespandenty karystajucca pry apłačvańni padpiski vialikimi pałohkami. Probnyja numary „Krynicy" vysyłajucca darma pa atrymańni prośby i adresu.

Pierasyłku hrašej i treba adresavać hetak: Gudų laikraščio „Krynica" adm nistracijai, VILNIUS, Zavaline g-vė 1.

Беларускі адрэсар м. Вільні

1. Цэнтр Беларускага Руху ў Літве—Вільня, Завальная 1. (Адрас для пісьмаў: Gudų Veikimo Centras Lietuvoje, Vilnius, Zavalinė g-vė 1). Пачне ўрадаваць у найбліжэйшым часе.

2. Беларускі Музэй ім. Івана Луцкевіча, Вільня, Астрабрамская 9. (Часова трудна даступны з прычыны цеснага памешканьня). Адчынены ў аўторкі і пятніцы ад 10 да 12 г.

3. Беларуская Дзяржаўная Прогімназія, Вільня, Дамініканская вул. 3|5. Канцэлярыя адчынена ад 8 да 12 гадз.

4. Беларуская Дзяржаўная Пачаткавая Школа, Вільня, Дамініканская вул. 3|5. Канцэлярыя адчынена ад 8 да 12 гадз.

5. Беларускі Студэнцкі Саюз. Існуе ад 1919 г. Часова нячынны з прычыны перааргані зацыі ўсяго унівэрсытэцкага жыцьця. Апошняе месца ўрадаваньня: Вільня, Завальная 1.

6. Рэдакцыя і адміністрацыя часапісу «Крыніца," Вільня, Завальная 1., тэлеф. 28-32. (Адрас для пісьмаў: Gudų laikraščio „Krynica" redakcija ir administracija, Vilnius, Zavaline g-vė 1). Адчынена ад 10 да 14 гадз. Рэдактар прыймае ад 13—14 гадз.

7. Беларуская кнігарня „ПАГОНЯ". Вільня, Завальная 1 (адрас для пісьмаў: Gudų knygynas „Pahonia," Vilnius, Zavalinė g-vė 1).
Адчынена ад 10 да 14 гадз.

8. Беларуская кнігарня Ст. Станкевіча, Вільня, Астрабрамская 2. (Gudų knygynas St. Stankevičiaus, Vilnius, Aušros Vartų g-vė 2).

9. Беларуская друкарня ім. Д-ра Фр. Скарыны, Вільня, Завальная 1, тэл. 28-32. (Адрас для пісьмаў: Gudų D-ro Skarynos vardo spaustuvė, Vilnius, Zavalinė g-vė 1). Адчынена ад 8 да 15 гадз. 30 мін.

10 Беларусы праваслаўныя асобнай для сябе царквы ў Вільні цяпер ня маюць.

11. Беларусы-каталікі м. Вільні ў кожную нядзелю і сьвята моляцца ў літоўскім касьцеле сьв. Мікалая (вул. сьв. Мікалая 8). Пачатак набажэнства роўна а гадз. 10.

12. Беларускія радіоперадачы з Віленскай радіостанцыі можна чуць у кожны аўторак а гадз. 19 мін. 30.

Usiakuju biełaruskuju knižku, BIEŁARUSKI KALENDAR, BIEŁARUSKIJA PAŠTOŬKI, hazetu najtaniej i najchutčej dastaniecie ŭ biełaruskaj kniharni „Pahonia"
Vilnia, Zavalnaja vulica № 1.
VILNIUS, Zavalinė g-vė 1.
Katalob biełaruskich knižak, na žadannie, vysyłajecca darma.

сяўбу прыгатаўляць. Выд. „Самапомачы", бач. 42, Вільня 1939 г.

Дубоўка Уладзімер: І пурпуровых ветразей узьвівы. Паэма. Выд. "Калосься", бач. 31, Вільня, 1939.

Hrynkievičy Dr Stanisłaŭ i Dr Jadviha: Rady chvorym i zdarovym č. II, Vyd. „Biel. Krynicy", bač. 80. Vilnia 1939.

Hrynkievičy Dr Stanisłaŭ i Dr. Jadviha: Rady chvorym i zdarovy, knižka III. Adbitka iz „Šlachu Moładzi", bač. 80. Vilnia 1939.

Іварс Анатоль: Песьні на загонах. Вершы. Выд. „Калосься". Бач. 32. Вільня, 1939.

Omańkowska F.: Pradka prad kryžam. Narodnaja kazka ŭ 3 abrazoch. Vyd. „Chryśc. Dumki", bač. 24, Vilnia 1939.

Novy Testament — tłumačeńnie ks. V. Hadleŭskaha, Vilnia 1939.

Паштовыя пісулькі з рэпродукцыямі **абразоў** беларускіх мастакоў: Міpaновіча („Зіма," „У хаце," „Бура"), Сяргіевіча („У буру", „Падарожныя"), Драздовіча („Старадаўняе замчышча")— разам штук шэсьць.

Паштовыя пісулькі з рознымі беларускімі нацыянальнымі **узорамі** (у тым ліку і паштоўкі Вялікодныя)—штук сем.

Сазанскі Васіль: Чаго патрабуе зямля. Выд. „Самапомачы," бач. 28, з ілюстрацыямі. Вільня 1939.

Сахараў Сяргей: Полацкі князь Усяслаў — нацыянальны беларускі асілак. Гістарычны нарыс. Адбітка з „Калосься". Вільня 1939.

Stankievič Ad.: Biełaruski Chryścijanski Ruch. Vyd „Chryścijanskaj Dumki," bač. 280, Vilnia 1939.

Станкевіч Янка Др: Гісторыя беларускага языка, Выданьне аутара, бач. 16, Вільня 1939.

Станкевіч Янка Др: Карта беларускага языка, выданьне загранічнае.

Šutović Viktar ks.: Majovyja čytanki, Vyd. „Biel. Katal. Vydaviectva," bač. 144, Vilnia 1939.

Хмара Сяргей: Жураўліным шляхам, зборнік вершаў. Выд. С. Сіняка, бач. 32. Вільня 1939.

Dziela poŭnaści treba padać, što ŭ samaj Vilni, pasla jejnaha dałučeńnia da Litvy, pierastali vychodzić usie drukavanyja datul biel. časapisy, a ŭzamien za ich pačała vychodzić dva razy ŭ tydzień adnoŭlenaja „Krynica."

BIEŁARUSKAJA CHRONIKA

Biełarusy ŭ Delehata ŭradu. 23 h. m. Delehata ŭradu ministra Bizauskasa adviedali pradstaŭniki Biełaruskaha Centru ŭ Litvie, Dyrektar ks. Adam Stankievič i redaktar inž. A. Klimovič, jakija pradstavili Ministru postulaty z usich halinaŭ biełaruskaha hramadzkaha i kulturnaha žyćcia (spravy hramadzianstva, škoły, relihijnyja, biełaruskich radyjovych pieradačaŭ inš.).

Katedra biełaruskaj movy i litaratury? Prad Kaladami, 22 XII u Sojmie byli pryniaty novyja štaty Vilenskaha Universytetu. Padčas dyskusii pradstaŭnik Andrašiunas zaprapanavaŭ papoŭnić štaty jašče adnej katedraj: biełaruskaj movy i biełaruskaj litaratury P. Andrašiunas prypomniŭ supolnuju historyju litoŭskaha i biełaruskaha narodaŭ, ahulny ich ucisk pad panavańniem carskaj Rasiei i panskaj Polščy, udzieł biełaruskich častak Litoŭskaha Vojska ŭ baraćbie za niezaležnaść Litvy, ščyruju radaść Biełarusaŭ Vilenščyny, dačakaŭšychsia vyzvaleńnia z pad šlachockaha jarma. Hetuju prapazycyju padtrymaŭ i ministar aśviety p. dr. Jokantas. Tolki-ž časova ministerstva aśviety zmušana admovicca ad pašyreńnia štataŭ dzieła niastačy hrošaŭ. Treba adznačyć, što i žydoŭski druk damahajecca katedry žydoŭskaj movy i litaratury.

Biełaruskija spravy ŭ Litoŭskaj Encyklopedyi. 5 krasavika 1933 h. — heta vielmiznačnaja data ŭ historyi litoŭskaj kultury. Kooperatyŭnaje vydaviectva „Spaudos Fondas", pracujučy razam z Litoŭskaj Katalickaj Navukovaj Akademijaj, pačało vydavać „Lietuviškoji Enciklopedija", vializarny pomnik litoŭskaj kultury. Ab hetym vydańni Lićviny latucieli jašče prad Vialikaj vajnoj, u 1910 h., ale nie dačakalisia. Pakul što vyjšła z druku 7 tamoŭ (amal 800 staronak u tomie), vośmy (litara g) zaraz budzie skončany. U nadrukavanych tomach niamała nadrukavana i viestak ab Biełarusach, našych piśmieńnikach i dziejačach, naprykład: Bahdanovič, Bahuševič, Bujnicki, Duševŭski-Duž i inš. U IX tomie budzie vialikija staćci—Gudai (Biełarusy), Gudija (Biełaruś), Gudų kalba ir literatūra (Biełaruskaja mova i litaratura). Biełaruskija vajskovyja častki ŭ b. Rasiei, Litvie, Polščy, Łatvii i BSRR

U Biełaruskim Navukovym Tavarystvie. Referat na temu: „Filon Kmita Čarnabylski, vajavoda Smalenski" pračytaje 31. XII. sioł. dr. Kraviec u Biełaruskim Navukovym T-vie (u pamieškańni Biełaruskaha Muzeju Iv. Łuckieviča ŭ Vilni, Astrabramskaja 9). Pačatak u 11 hadz. Uchod volny siabrom i hašciom.

M. Zabejda znajšoŭsia. Ab losie i miescy prabyvańnia viedamaha biełaruskaha śpievaka M. Zabejdy była zaciemka ŭ „Krynicy" № 4. Siahońnia, pa miesiacy času, možam hetu zaciemku dapoŭnić zusim peŭnaj viestkaj, što M. Zabejda ščaśliva pieražyŭ dahetulašni pieravarot i znachodzicca tymčasam u Varšavie.

Nabaženstva dla Biełarusaŭ-Katalikoŭ u Vilni padčas kaladnich feryjaŭ sioleta nie pieraryvajecca, h. zn. jak na samyja Kalady, tak na Novy Hod i na Try Karali stała adbyvajecca ŭ kaściele śv. Mikałaja a hadz. 10-aj.

Nastupny numar „Krynicy" vyjdzie ŭ piatnicu za tydzień, 5-ha śniežnia 1940 h.

Biełaruskaja radiopieradača z Vilni ŭ hetym tydni vyniatkova pieraniesiena na subotu 30.XII, hadz. 19 min. 30.

Pavažanym Čytačom probnych numaroŭ „Krynicy"

Usich, chto dahetul atrymoŭvaŭ „Krynicu" i za jaje nie zapłaciŭ, prosim jak najchutčej prysłać naležnuju nam padpisnuju apłatu. Datyča heta ŭsich, a pierad usim čytačoŭ zahraničnych, da katorych sama pierasyłka vielmi doraha kaštuje. U praciŭnym vypadku pačniem strymlivać vysyłku hazety.

Administracyja „Krynicy"

Яшчэ прыймаюцца кандыдаты ўва ўсе клясы і аддзелы

3-клясавое Беларускае Дзяржаўнае Прогімназіі

(дасюлешняя гімназія бяз ліцэю)

і Беларускае дзяржаўнае Пачатковае Школы

Лекцыі ў прогімназіі і пачаткавай школе адбываюцца нармальна. У прогімназію і пачатковую школу прыймаюцца вучні, якія цяпер вучацца ці вучыліся ў польскіх або расейскіх школах.

Прыймо кандыдатаў у прогімназію і пачатковую школу адбываецца ў памешканьні гімназіі на Даміканскай вул. №. 35, у гадзінах ад 8 да 12.

Za intaresy bolšych i mienšych narodaŭ

Na Kućciu Papież Pius XII skazaŭ da ŭsiaho śvietu vialikuju pramovu, u jakoj zakranuŭ sučasnyja padziei na śviecie. Havoračy ab kaniečnaści miru, Papież miž inšym adznačyŭ, što **„najvažniejšaj ustupkaj dla hanarovaha i spraviadlivaha miru jość hvarancyja niezaležnaści i žyćciovych intaresaŭ bolšych i mienšych narodaŭ".** Dalej Papież padčyrknuŭ patrebu ŭziać pad uvahu spraviadlivyja žadańni narodaŭ, dziaržavaŭ i nacyjanalnych mienšaściaŭ.

Finy bjucca na savieckaj ziamli

Apošnija paviedamleńni z finskaha frontu pakazvajuć, što ŭ niekatorych miascoch finskaje vojska pasuvajučysia za adstupajučymi addziełami savieckimi pierajšło staruju finska-saviecuju hranicu i bjecca na terytoryi Savietaŭ. Z druhoha-ž boku i savieckija lotčyki, a tak-ža flot abstrelivali finskija harady i ŭźbiarežžy. Z abodvuch bakoŭ byli straty ŭ ludziach i vajennym matarjale.

Saviety ab sabie i ab Finach

Pavodle savieckaha paviedamleńnia, za try tydni vajny Saviety ŭziali ŭ pałon 18 finskich achficeraŭ, 105 padachficeraŭ, 1302 žaŭnieraŭ, 35 harmataŭ, 300 kulamiotaŭ, 3000 vintovak, 21 kidalniaŭ torpedaŭ, 202 kidalni hranataŭ, 7 pancyrnych aŭtamabilaŭ. Armija savieckaja ŭ hety čas stracila zabitymi 1823 čałavieki, i ranienymi — 7000 čał. Finy-ž u hety samy čas mieli stracić zabitymi 2200 čałaviek i ranienymi kala 10.000 čałaviek...

Źmieny na Dalokim Uschodzie?

Kali ŭvaha ŭsiaho śvietu źviernieną na Finlandyju i na Zachad, na Dalokim Uschodzie naśpiavajuć padziei, jakija mohuć źmianić dahetulašniuju palityku haloŭnaha tamašniaha motara — Japonii. U najbliżejšaj budučyni majuć pačacca handlovyja pierahavory japonska-amerykanskija, da katorych, dahadvajucca, moža jšče dałučycca i Anhlija. Kali dadać da hetaha, što Japoncy, u svaim pachodzie na Kitaj, dasiahli ŭžo hranicaŭ francuskaha Indokitaju, dyk štoraz jaśniej stanovicca pytańnie, ci nie staim pierad novym parazumleńniem Japonii z Amerykaj i Anhlijaj?

Pryvitańnie Stalinu ad Ministra Urbšysa i adkaz

Z nahody 60 letniaha jubileju naradzin Stalina, ministar zahraničnych spraŭ Urbšys 21-ha śniežnia vysłaŭ jubilaru hetkuju telehramu:

„Z nahody 60 lećcia Pana maju honar prasić Pana, vielmi Dastojny Josif Visarjonavič prymiać našyja sardečnyja pryvitańni i najlepšyja zyčeńni dobraha susiedztva, usiaho najlepšaha ŭ pryvatnym žyćci Pana jak i dla pryjacielskaha ŭ adnosinach da Litoŭskaj Respubliki Savieckaha Sajuzu i ŭsich jaho narodaŭ."

Na hetuju telehramu, Stalin 25 śniežnia adkazaŭ:

„Dziakuju Panu, Panie Ministar za pryvitańnie. Zyču Baćkaŭščynie Pana dalšaha poŭnaha raźvićcia jak i raźvićcia pryjacielskich adnosinaŭ pamiž Litoŭskaj Respublikaj i Savieckim Sajuzam."

Kuplajcie

БЕЛАРУСКІ АДРЫЎНЫ КАЛЕНДАР на 1940 Г.

Cana 1 ekzemplara 50 centaŭ. — Chto kupić bolš, dastanie škidku

Akc. Strachavaja Supałka „KOOPERACYJA"

zasnavanaja sajuzam kooperatyvaŭ i inšymi ahulnahaspadarskimi arhanizacyjami Litvy

na vyhodnych varunkach strachuje:

majemaść ad ahnia i inšych vypadkaŭ,
tavary transpartavanyja na suchapućci i na mory,
tavarnyja karabli i zmotaryzavanuju lokomocyju,
a taksama
tavarnyja karabli i transparty
ad vajennaha ryzyka.

Adres: KAUNAS, Laisvės Al. 39, Tel. 23 936, 25 804 i 24 334.
ADDZIEŁ: VILNIUS, Mickievičiaus g. 22—1, Tel. 373, 341.

VOKAM PA ŚVIECIE

Hitler na francuskaj terytoryi. Na Kućciu, dn. 24-ha śnieźnia, kancler Hitler, adviedyvajučy žaŭnieraŭ na zachodnim froncie, pieršy raz ad 1918 h. apynuŭsia na zaniataj niamieckimi vojskami francuskaj terytoryi, pravioŭ tam z žaŭnierami Kućciu i zahadaŭ dać adnamu z kamandziraŭ čyn majora.

Nakaz varočacca damoŭ atrymali ŭsie niamieckija karabli, jakija ad dnia vybuchu vajny znachodzilisia paza miežami niamieckich terytoryjalnych vodaŭ. Usich takich karabloŭ naličvałasia kala 500 štuk, ahulnaha tonnažu 1800 tys. tonnaŭ. Anhlija z Francyjaj da dnia 4.XII zatrymała z hetaha 27 karabloŭ, a da 20.XII sami Niemcy zatapili 23 karabli ahulnaha abyjma 139 tys. tonnaŭ. Apošnim časam anhlickija karabli palujuć kala bierahoŭ Ameryki na niamiecki krejser „Admiral von Scheer".

Česki Nacyjanalny Kamitet, na čale z b. prezydentam Čechasłavaččyny Benešam, utvaryŭsia ŭ Londanie. Zadańniem jaho maje być: arhanizavańnie českaj armii spasiarod českich emihrantaŭ i reprezentavać svoj narod.

Praf. Adam Kryžanoŭski, viedamy polski vučony ekanamist, pamior u viaźnicy ŭ Krakavie.

Niemcy z Vałyni śpiešna vyjaždžajuć praz Lvoŭ u Niamieččynu. Taksama vyjaždžajuć Niemcy z rešty Zachodniaj Ukrainy, z Zach. Biełarusi i z usiaho Savieckaha Sajuzu. Bolšaja čaść pryviezienych Niemcaŭ pasialajecca ŭ Paznanščynie, na Pamorji i ŭ Kanhresaŭcy.

Vyjezd u SSSR asob zarejestravanych savieckaj kamisijaj pradbačycca na apošnija dni śnieźnia 1939 h. i pieršyja dni studnia 1940 h. Kamisija heta pryjmała vyklučna asob, jakija apynulisia ŭ Vilni i Litvie ahułam uciakajučy ad vajny. Usiakija inšyja asoby hetym razam nia byli navat rejestravanyja.

Saviety Niamieččynie ŭžo dastaŭlajuć cellulozu i ligninu.

Słavaččyna paćvierdziła ŭračysta pavarot słavackich abšaraŭ, jakija Polšč adabraŭšy była ad jaje ŭ 1920 i 1938 hadoch.

Vajnoj achoplena siahońnia 40 prac. nasielnictva ŭsiaho śvietu — 530 milj. čał. na 93 milj. kv. klm. Nie vajuje 613 milj. nasielnictva na 54 klm. kv. klm.

Straty Francyi. Pavodle zajavy premjera Daladier'a, da dnia 1.XII Francuzy stracili ŭ bitvach suchaputnych 1.136 žaŭnieraŭ, na mory 256 žaŭnieraŭ i ŭ pavietry — 42.

Ziemletrasieńnie ŭ Turcyi. 27 h. m. Turcyju naviedała silnaje ziemletrasieńnie. Ziamla silna ŭstrasanułasia siem razoŭ. Jošć mnoha zabitych i ranienych.

150 zaviejenych savieckich tankaŭ znajšli Finy na froncie. Finskija vajennyja čaści jeździać na nartach.

Z Maskvy ŭ Berlin praz Miensk — Biełastok — Königsberg buduć lotać pasažyrskija samaloty.

Życcio u Vilni i Kraju

Metryki biaspłatna dla spravaŭ pašpartavych vydaje katalickaja metropolitalnaja Kuryja tym, chto radziŭsia paza hranicami Vilni; tym-ža, što radzilisia ŭ Vilni, metryki vydajuć adpaviednyja parafii.

Kramy spažyvieckija ŭ niadzieli i śviata mohuć być adčynieny tolki da hadz. 10-aj. rana.

Lit. Čyrvony Kryž u Vilni pieraniośsia ŭ novaje pamieškańnie pry vul. Hiedymina (b. Mickieviča) Nr 27, pakoi 232—234, tel. 1291. Uradavyja hadziny pryjma 10—12.

— Samazvancaŭ — kurjeraŭ aryštavała vilenskaja palicyja. „Kurjery" hetyja zajmalisia „pierasyłkaj" piśmaŭ u Varšavu i Krakaŭ i za takuju pierasyłku brali až 40 litaŭ.

Začyniajecca pravasłaŭnaja duchoŭnaja Seminaryja ŭ Vilni dziela niastačy vučniaŭ. Paviedamlajuć ab hetym litoŭskija hazety.

Archiŭ dziaržaŭny Vilenski maje siahońnia tolki treciuju častku tych dakumentaŭ, jakija mieŭ prad apošniaj vajnoj. Robiacca starańni, kab viarnuć z Savietaŭ vyviezienuju majemaść.

Majontki polskich ministraŭ i hienierałaŭ u Vilenščynie, u tym liku majemaść hien. D.-Biernackaha, ministraŭ Prystara, M. Z.-Kościałkoŭskaha, a tak-ža m. Pikieliški marš. Piłsudskaha majuć być skonfiskavanyja i pieradadzienyja dla spravy ziamielnaj reformy.

Tolki 1 lit i 50 centaŭ kaštuje novy pašpart. Hetym samym adpadajuć usiakija plotki ab niejkich vysokich pašpartavych apłatach.

Saviety zakupili spažyvieckich praduktaŭ u Litvie na 20 milj. litaŭ; z hetaha miasnych praduktaŭ na 11 milj., a małočnych na 9 milj. litaŭ.

Falšyvyja dvuchlitovyja manety pajavilisia ŭ Vilni. Treba, dziela hetaha, vyścierahacca ašukancaŭ z hetymi hrašmi!

Zasekvestravanyja rečy za nieapłačanyja padatki pry polskaj uładzie, jakija znachodziacca u Vilni, pry Niamieckaj vul. 22—možna ŭziać nazad da 1 studnia 1940 h.

U hetaj spravie treba raniej źviarnucca da Padatkovaha Inspektaratu — V. Pahulanka № 10.

Dyrektar čyhunki vydaŭ abiežnik, pavodle jakoha ŭsie uradaŭcy pryniatyja na słužbu ŭ Dyrekcyju litoŭskaj čyhunki, kali chočać słužyć dalej, abaviazany ŭ praciahu 6 miesiacaŭ navučycca litoŭskaha jazyka, u praciŭnym vypadku pa hetym terminie ich iz słužby zvolniać. Aproč taho, vymahajecca ad čyhunačnych uradaŭcaŭ składści ekzamieny z niekatorych techničnych čyhunačnych viedaŭ.

166 tys. litaŭ na pomač uciekačom atrymaŭ Vilenski Kamitet. U hetaj sumie 74 tys. lit. ad Lit. Čyrv. Kryža, 88 tys. lit. ad Kamisji Hoovera i 3 tys. lit. z dabravolnych achviaraŭ.

Čyhunačniki, jakija majuć pa staranie savieckaj niaruchomaści, mohuć tudy viarnucca. U hetaj spravie treba zainteresavanym zvaročvacca ad 28 da 30 śnieźnia ŭ pakoj № 40 (Vilnia, vul. Mahdaleny № 2) a hadz. 9—14-j.

Ministerstva Kamunikacyi rašyła pierasialicca z Kaŭnasa ŭ Vilniu. U suviazi z hetym likviduje jano zajmanaje u Kaŭnasie pamieškańnie.

Tymčasovyja lehitymacyi Mahistrat budzie vydavać tym asobam, jakija składi zajavy da 30-ha listadada. Novych zajaŭ u hetaj spravie Mahistrat nia pryjmaje.

Treba zarejestravać rovery. Termin rejestracyi i vykupki numaroŭ da 15 studnia 1940 h. Pry rejestracyi treba daviedacca, što pavodle zahadu ŭłady pavinien rovar mieć, kab možna było z jaho karystać.

„Vilner Togblat" — žydoŭski štodzieńnik—pačaŭ vychodzić u Vilni. Vydaŭcom štodzieńnika jošć Dr. Vygodzki, a redaktaram Dr. H. Viršubski.

6 paśpiešnych lokomotyvaŭ z českaj fabryki Škoda kupili litoŭskija čyhunki. Čaść hetych lokomotyvaŭ budzie jeździć na linii Vilnia-Kaŭnas.

Uciekačoŭ u Vilni zapisana 20.000 čałaviek. Dumajuć adnak, što ich jošć tut da 25 tysiač.

Što kali adčyniena. Burmistr m. Vilni zaćvierdziŭ rasparadžeńnie, pavodle jakoha spažyvieckija kramy ŭ Vilni pavinny być adčynieny ad 6 da 20 hadz., usie inšyja—ad 9 da 19-aj, stałoŭki, kaviarni i sadaviarni ad 6 da 23. U śviatki, z vyniatkam dzion zabaronienych zakonam, kramy spaž. adčynieny buduć ad 6 da 10 hadz., stałoŭki, kaviarni i čajnyja ad 7 da 10 i ad 13 da 23.

A C H V I A R Y

na biednych dziaciej biełaruskich škoł u Vilni, złožanyja ŭ redakcyi „Krynica"

(praciah z Nr 11)

Bekiš 50 ct, * * * 1 lt, Dahiej... 1 lt. NN 1 lit, Symon Karol cacki na jołku, Prat. N. Kulčycki 1 lt, A. Łoban 3 lt, Parfimovič 1 lt, Stankievič Br. 2 lity i 2 pary čaravikaŭ, kun. P. Dilys 1 lit, P. Vrubleŭski 2 lity, NN 1.20 lt, St. Stankievič 2 lity i 5 egz. „Rodny Kraj" č. I, N N 2 50 lt, ks. V. Hadleŭski 2 lt., ks. Uł. Tałočka 2 lt, An Brazoŭski 8 sšytkoŭ, Arechva Julja 2 lt, P. Fiadotaŭ — 1.85 lt., kun. K. Čibiras 5 lt, J. Šutovič 1 lt, Z. Koncevič 50 ct., Jakimiec 1 lt, Z. Karol 30 dk. cukierkaŭ i śviečki, Šutavičanka Hanna 3 lity, Najdziuk Jazep 2 lity, Alfons Šutovič 2 lity, Janka Bahdanovič 2 lity, A. Chodźka 1 lt, V. Šutovič 1 lt, A. Dasiukievič 1 lt, Anton Łukašavič 5 litaŭ, Stan. Marcinkievič 2.50,

Ad Biełaruskaha Spažyvieckaha Kooperatyvu atrymany na jołku dla biełaruskich vučniaŭ 1 kg. cukierak, 1,8 kg. cukierak fruktovych, 0,5 čekalady, 0,6 monpasie, 1 skrynačka śviečak na jołku—na ahulnuju sumu 20 lt.

Naša pošta

Bujak Br. — Francyja. Piśmo atrymali, za pažadańni dziakujem i Vam žadajem usiaho dabra. Vaša miascovaść siahońnia ŭ Sav. Biełarusi. Piśmo Vašaj siam'i vysłali, a kali pryjdzie adkaz, dyk paviedamim i vas. Trymajciesia i źbirajcie kala siabie Biełarusaŭ.

Piatroŭskamu Ž. — Tr. Pieršym varunkam zdabyćcia biełaruskaj školy jošć śviedamaja vola baćkoŭ. A dalej, pastupicie tak, jak pisała „Krynica ŭ № 10. Hazetu majecie apłačanuju da 1.VII.40.

Buraku Br. — Proźvišča vašaha biaz vašaj voli nichto pierarablać nia śmieje. Kaliž-by niejdzie taki vypadak zdaryŭsia, majecie prava złažyć na piśmie žałabu, jakaja pavinna być uziata pad uvahu.

Durejcy Vinc.—S. Pasłać vam „Krynicu" možam, tolki kali vy jaje atrymajecie?

Biuro „V E I K L A"
Vilnius, Vilenskaja 34,
tel. 27-47.

B I U R O:

D A J E usiakija infarmacyi i rady ŭ spravach handlovych, pramysłovych, transportnych, administracyjnych, padatkavych i praŭnych.
VYRABLAJE źviazi handlovyja i viadzie handl. karespandencyju,
PASIAREDNIČAJE pry kupli-prodažy,
TŁUMAČA z čužych jazykoŭ na litoŭski i naadvarot,
PIŠA prośby da ŭładaŭ dziaržaŭnych i samaŭradavych,
VYKONVAJE budaŭlanyja prajekty i raboty,
REHISTRUJE volnyja pamieškańni, pakoi i pamiaščeńni i pasiaredničaje pry najmańni,
VYKUPLIVAJE patenty i viadzie spravy pašpartavyja.

U Biuro pracujuć adpaviednyja fachoŭcy.

BIURO ČYNNAJE štodzień ad 8 da 14 i ad 16 da 18-taj hadziny.

Niedarahi, ale dobry tavar atrymajem tolki ŭ kramach **„MAISTAS'a"** jakich jošć siahońnia 21:

Krama № 1, Mickieviča 30, telef. 71	Krama № 11, Vilenskaja 22, tel. 1176
„ „ 2, Vialikaja 2, „ 1473	„ № 12, Gedymina 24, „ 1107
„ „ 3, Daminikanskaja 12 „ 2797	„ „ 13, Kalvaryjskaja 59 „ 1186
„ „ 4, Zamkavaja 16, „ 205	„ „ 14, Antakolskaja 33 „ 1466
„ „ 5, V. Pahulanka 18, „ 139	„ „ 15, Naŭharodzkaja 112 „ 2549
„ „ 6, Mickieviča 22, „ 1514	„ „ 16, Lehijonavaja 28/30 „ 2798
„ „ 7, V. Pahulanka 53a „ 2434	„ „ 17, Zavalnaja 55, „ 2559
„ „ 8, Vilenskaja 27, „ 1527	„ „ 18, „ „ 21 „ 1410
„ „ 9, Mickieviča 49, „ 181	„ „ 19, Zarečnaja 30, tel. 1143
„ „ 10, „ „ 10, „ 1099	„ „ 20, Piłsudskaha 23 „ 2706
	21. Žvirki-Vihury 34.

Kramnikam rachujem ceny hurtovyja.

Hurtam pradajom:

I. Hurtavy skład, Mickieviča vul. 22, tel. 30-05.
II. Hurtavy skład, Zavalnaja vul. 60.

Centralnaja kantora **„MAISTAS'a"**, ŭ Vilni — Mickieviča vul. 12/14, telefony № № 345 i 2198.

Leidėjas ir Redaktorius: ADOLFAS KLIMAVIČIUS — Telefon u drukarniu i redakcyju 28-32. — Fr. Skarinos vardo Gudų Spaustuvė, Vilnius, Pylimo g-vė 1.
Vydaviec i Redaktar: ADOLF KLIMOVIČ — Biel. Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, vul. Zavalnaja 1.